

FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT

Tidleg innsats

Vanylven Kommune

Søre Sunnmøre Kommunerevisjon IKS

- integritet, kvalitet og kostnadseffektivitet -

Forord

Søre Sunnmøre Kommunerevisjon IKS legg med dette fram forvaltningsrevisjonsprosjektet; «Tidleg innsats- **Vanylven kommune**».

Forvaltningsrevisjon er ei lovpålagd oppgåve for alle kommunane i Noreg, og formålet med forvaltningsrevisjonen kjem fram av kommunelova §77 nr.4 :

” (...)Kontrollutvalget skal vidare påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, og at det blir gjennomført systematiske vurderingar av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkningar ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetningar (forvaltningsrevisjon).

Formålet med forvaltningsrevisjon er å sette søkelys på dagens situasjon og peike på muligheiter for forbedring og vidareutvikling av den kommunale verksemd, samt avdekke eventuelle manglar.

Prosjektet er utført i samsvar til standard for forvaltningsrevisjon -RSK001.

Rapporten er utarbeida av underteikna, med innspel frå kollegaer i Søre Sunnmøre Kommunerevisjon IKS. Det er føreteke vurderingar av uavhengigheit og objektivitet vedkomande dette prosjektet.

Kommunerevisjonen vil vidare takke kommuneadministrasjonen for bistand, tilrettelegging og godt samarbeid med prosjektet.

Ulsteinvik 20.09.17

Alf Marius Grønnevik

Forvaltningsrevisor

Innhold

SAMANDRAG	5
Tilstanden ved barnehagane i kommunen:.....	5
Tilstanden ved skulane i kommunen:.....	5
Problemstilling 1 : Korleis blir born med behov for spesialpedagogisk hjelp fanga opp av kommunen?	5
Problemstilling 2 : I kva grad har kommunen tilfredstillande ordningar ved overgang frå barnehage til grunnskule for born med særlege behov?	7
Problemstilling 3 : I kva grad tilfredsstiller PPT sakshandsamingstida som går fram av lov og forskrift?	8
Anbefalingar	8
1 INNLEIING	9
2 Målsetting og problemstilling	9
3 Revisjonskriterium.....	9
3.1 Innleiing	9
3.2 Kjelder til kriterium.....	9
4 Metode og gjennomføring	10
4.1 Dokument.....	10
4.2 Verifisering av data.....	10
4.3 Avgrensing	11
5 Kultur- og oppvekstsektoren i Vanylven	11
5.1 PPT.....	11
5.2 Grunnskulen	11
5.3 Barnehage	11
6 Problemstilling 1.....	12
6.1 Revisjonskriterium.....	12
6.1.1 Opplæringslova med føringar:	12
6.1.2 Barnehagelova:.....	13
6.2. Fakta: Tilstanden ved barnehagane i kommunen:	14
6.2.1 Dekningsgrad i barnehagen.....	14
6.2.2 Tilrettelagte tiltak i barnehagen.....	16
6.2.3 Minoritetsspråklege barn.	17
6.3 Vurdering: Tilstanden ved barnehagane i kommunen.....	17
6.4 Fakta: Tilstanden ved skulane i kommunen:	18
6.4.1 Nasjonale prøver	18
6.4.2 Spesialundervisning i grunnskulen	19
6.4.3 Leksehjelp.....	20
6.5 Vurdering : Tilstanden ved skulane i kommunen:.....	20

6.6 PPT sitt arbeid knytt til tidleg innsats:.....	21
6.6.1. Fakta	21
6.6.2 Vurdering systemretta og førebyggjande arbeid i skule og barnehage:.....	23
6.7 Skriftelege prosedyre knytt til tidleg innsats i barnehage og skule:	24
6.7.1 Fakta	24
6.7.2 Vurdering.....	25
6.8 Sakkyndige vurderingar og enkeltvedtak i barnehage og skule	26
6.8. 1 Fakta	26
6.8. 2 Vurdering.....	27
6.9 Konklusjon:	27
7 Problemstilling 2.....	28
7.1 Innleiing:.....	28
7.2 Revisjonskriterium:.....	28
7.2.1 Overgang mellom barnehage og skule.....	28
7.2.2 Oppsummert:	29
7.3 Overgangsplan mellom barnehage og skule	29
7. 3.1 Fakta	29
7.3.2 Vurdering:.....	30
7.4 Samarbeid mellom barnehage og skule.....	30
7.4.1 Fakta	30
7.4.2 Vurdering.....	30
7.5 Samarbeid mellom barnehage/skule og foreldre/føresette	31
7.5.1 Fakta:	31
7.5.2 Vurdering:.....	31
7.6 Konklusjon	32
8 Problemstilling 3.....	33
8.1 Revisjonskriterium:.....	33
8.2 Fakta	33
8.2.1 Saker og tilvisingar.....	33
8.2.2 Sakshandsamingstid og venteliste	34
8.3 Vurdering.....	34
8.4 Konklusjon	34
9 Anbefalingar:	35
10 Rådmannen sin kommentar:	35

SAMANDRAG

Kontrollutvalet i kommune gjorde vedtak i sak 10/17 å få utført eit forvaltningsrevisjonsprosjekt kring tidlig innsats og PPT. Målsettinga med prosjektet var å undersøke om kommunen følgjer lov, forskrift og retningslinjer med omsyn til å identifisere barn med vanskar, gjennomføring av spesialpedagogisk hjelp i barnehagar og om ein kjem tidlig i gong med spesialundervisning/tilrettelagt undervisning i grunnskulen.

Tilstanden ved barnehagane i kommunen:

Kommunen hadde ikkje venteliste på barnehageplass i 2016. KOSTRA-tal viser veldig låg andel tilsette med ped. leiar utdanning. Einingane bekreftar dette og at ein har utfordringar med rekruttering av kompetent personell.

Vanylven hadde høge diftsutgifter knytt til tilrettelagde tiltak i barnehagen, men derimot ein låg andel (9,8%) barn som fekk ekstra ressursar. Dette kan tyde på at ein i Vanylven har eit lågt antal barn som får ekstra ressursar, men at desse er ressurskrevjande. Vanylven hadde saman med Ørsta lågast andel barn med minoritetsspråkleg bakgrunn.

Tilstanden ved skulane i kommunen:

Oversikta viser at 8,2% av elevane i Vanylven tok i mot spesialundervisning i 2016. Dette er over gjennomsnittet for nabokommunane, men under fylkesgjennomsnittet. Ein såg tydeleg tendensar til at ein større andel elevar fekk spesialundervisning i storskulen/ungdomsskulen i forhold til småskulen i dei fleste kommunane på Søre Sunnmøre, og i Vanylven var denne tendensen svært klar.

Problemstilling 1 : Korleis blir born med behov for spesialpedagogisk hjelp fanga opp av kommunen?

	Revisjonskriterium		Kommentar
1	PPT har eit lovfesta ansvar knytt til førebyggjande arbeid også før eventuell tilmelding til PPT. Dette gjeld både i barnehage og skule.		Tilbakemelding frå barnehagar og skular viser at PPT gjennomfører førebyggjande og systematisk arbeid i skulane og barnehagane på fleire måtar. Tilbakemeldinga frå einingane viser at dei både er flinke og engasjerte.
2	Skulane har ei lovfesta plikt til å legge til rette for tidleg innsats for elevar på 1.-4. klassesetrinn i faga norsk, samisk og matematikk og skal rettast mot elvar med svake ferdigheiter.		Skulane har eigen plan for å sikre god leseutvikling som inneheld oversikt over kartleggingsrutinar knytt til leseutvikling, matematikk og sosial kompetanse. Kommunen har fordelt 92 rammetimar i 2017 som blir brukt til fleksibel ressurs ved grunnskulane i kommunen og som vert nytta til tilpassa opplæring og tidleg innsats. PPT er også inne i førsteklasse og observerer for å fange opp elevar med svake ferdigheiter . Ein av skulane i kommunen nyttar PALS (<i>Positiv atferd, støttende læringsmiljø og samhandling</i>) i skulekvardagen. Tilbakemelding frå eininga og frå sande kommune der alle skulane deltek i denne viser at innsatsmodellen har vore med å betre læringsmiljø og trivsel, noko som kan ha positiv innverknad på elevane mht. tidleg innsats. PPT kontoret i

			<p>kommunane har ekspertise på dette området og kommunen bør vurdere om det er hensiktsmessig å implementere dette arbeide på dei andre skulane i kommunen.</p>
3	<p>Det skal også leggest til rette for spesialpedagogisk hjelp til barn under opplæringspliktig alder.</p>	 	<p>Kommunen har skriftlege rutinar i høve saksgangen knytt til spesialpedagogisk hjelp i barnehagen.</p> <p>Kommunen har fått utarbeida prosedyre for å ivareta det einstilte barn under skulealder. Dokumentet inneheld prosedyrebeskriving og ansvar frå drøfting og vurdering av barna si utvikling, til iverksetting og kartlegging i barnehagen til evt. oppmelding til PPT og utarbeiding av sakkyndig vurdering. I samtale med barnehageleiarar fekk ein i liten grad tilbakemelding om at dette var ein del av deira skriftlege prosedyrar knytt til tidleg innsats. Kommunen bør derfor sette i verk tiltak for å få implementere desse prosedyrane i større grad ute på einingane.</p> <p>Kommunen har også i samarbeid med PPT utarbeida plan for kartlegging og oppfølging i barnehagen for å sikre god utvikling av språk og sosial kompetanse i barnehagen. Kommunen er i startfasen av å implementere planen ute på einingane. Erfaringar frå Sande kommune der liknande plan har fungert i ei litt lenger periode viste at barnehagane ønskja meir opplæring i dei ulike kartleggingsverktøya som går fram i planen. Utan den nødvendige opplæringa/kompetansen vel barnehagane vekk dei kartleggingsverktøya ein ikkje føler seg trygge på og nyttar dei ein har god kjennskap til. Dermed får ein ikkje maksimal effekt av planen, og spesielt i barnehagane med låg kompetanse kan dette vere ei utfordring. Det er derfor viktig at kommunen og PPT instruerer og rettleiar i dei ulike kartleggingsverktøya i samband med den implementeringsprosessen kommunen no står ovanfor.</p> <p>PPT er også inne i førskulegruppa og observerer for å fange opp born/elevlar med svake ferdigheiter .</p>
4	<p>Skulen skal prøve ut tiltak for å gi eleven tilfredstillande utbytte av opplæringa. Dersom tilrettelegging ikkje er tilstrekkelig, skal eleven tilvisast til PPT for sakkyndig vurdering/tilråding av opplæringstiltak og eventuelt enkeltvedtak om spesialundervisning.</p>		<p>Skriftlege rutinar som omfattar dette ligg føre, og tilbakemelding frå både skule/barnehage bekreftar at ein kjem tidleg i gong med å prøve ut tiltak (jfr prosedyre for den einstilte elev/barn og kartleggingsplan både i skulen og i barnehagen.</p>
5	<p>Barnehagar og skular bør beskrive samarbeidet med PPT som godt.</p>	 	<p>Barnehagar og skular beskriv samarbeidet med PPT som godt. PPT deltek på mange forskjellige arenaer både i skulen og i barnehagane og driv med systematisk og førebyggjande arbeid både på overordna nivå og ute på einingane. PPT har ikkje faste møtetider i skulane og barnehagane, men einingane har gitt tilbakemelding om at PPT er lett tilgjengelege og kjem raskt i gong ved individualsaker og at dei på relativt kort varsel stiller opp kurs og møter dersom ein ønskjer det.</p> <p>Det er derimot eit ønskje frå fleire av barnehagane om eit tettare samarbeid mellom PPT og barnehagen spesielt med tanke på opplæring og drøfting av utfordringar i kvardagen. Eit slikt arbeid er viktigast i dei barnehagane med låg fagleg kompetanse, og kan vere med å sikre ei</p>

			betre kvalitet på barnehagetenesta og då spesielt mht. å fange opp born med vanskar så tidleg som mogeleg.
6	Kommunen skal sørge for minimum 8 timar pr veke gratis leksehjelp for elevar. Timane kan fordelast slik som skulen sjølv ønskjer.		Revisjonen vurderer rettleiaren slik at alle elevar skal få tilbod om 8 timar leksehjelp i veka i løpet av grunnskulen, og at skulen sjølv kan fordele timane mellom dei ulike klassetrinna. Ved dei tre skulane i kommunen har ein fått tilbakemelding blir det tilbydd leksehjelp i 4-6 klasse og alle skulane tilbyr minimum 8 timar i veka til kvar enkelt elev i løpet av grunnskulen. Det blir opplyst om godt oppmøte ved alle skulane og at leksehjelpa i stor grad blir utført av lærar.

Problemstilling 2 : I kva grad har kommunen tilfredstillande ordningar ved overgang frå barnehage til grunnskule for born med særlege behov?

	Revisjonskriterium		Kommentar
1	Kommunen bør ha ein plan for overgang, som synleggjør premissene for overgang mellom barnehage og skule.		Kommunen har utarbeida ein skrifteleg felles overgangsplan mellom barnehage og skule. På grun av geografisk nærleik har fleire av barnehagane og skulane teke utgangspunkt i den kommunale plane og laga lokale tilpassingar
2	Kommunen bør legge til rette for eit koordinert samarbeid i høve overgangen mellom barnehage og skule (samarbeid mellom rektor og barnehagestyrar).	 	<p>Tilbakemeldingane frå einingane viser at dei opplever samarbeidet mellom barnehage og skule som godt, spesielt dei siste åra.</p> <p>Kommunen har sett i verk ei rekke tiltak bla. skriftelege rutinar mht. overgang, foreldremøter/foreldresamtaler, møter mellom rektor og styrar og bli kjent dagar på skulen i og i barnehagane. Geografisk nærleik og overgangsplan mellom barnehage og skule blei peikt på som viktige faktorar for at dette arbeidet fungerer godt.</p> <p>Kommunen bør vurdere om tilbakemelding frå skulen til barnehagen ved endt førsteklassestrinn bør inngå som ein del av overgangsplanen i kommunen. Ei slik tilbakemelding kan vere med å heve kvaliteten i barnehagane og gi dei verdifull informasjon som dei kan ta med seg vidare i arbeidet sitt. Ved ei slik informasjonsoverføring er det viktig å skaffe samtykke frå foreldre om tilbakemeldinga krev det.</p> <p>Ut i frå tilbakemelding frå einingane skjer samarbeid og dialog mellom barnehage og skule hovudsakelig mellom rektor og styrar. Kommunen bør også vurdere om ein i større grad enn tidlegare bør prøve å involvere framtidig kontaktlærar meir i overgangsaktivitetane mellom barnehage og skule då det gir vedkomande moglegheit til å kunne bli kjend framtidig klasse og kunne gjere vurderingar tidleg i høve tilpassing av klassemiljø og undervisning. Dette forutsett at ein tidleg får avklart kven som skal vere kontaktlærar.</p>
3	Alle barn bør få eit tilfredstillande møte med skulen.		I plan for overgang går det fram at styrar i bhg og kontaktlærar for 1 klasse har ansvar for å invitere barn som, ikkje går i barnehagen. Kommunen har derfor skriftelege rutinar som omfattar dei som evt ikkje går i barnehage. Tilbakemelding frå einingane viste at alle førskulebarna hadde siste åra gått i barnehage.
4	Ved overføring av informasjon mellom barnehage og skule skal		Det går fram av kommunen sine skriftelege rutinar at barnehagen skal innhente samtykke. Kommunen har også utarbeidd samtykkeskjema. Alle einingane gav tilbakemelding på at det vert innhenta samtykke ved

	foreldre signere samtykkeerklæring.		overføring av informasjon mellom barnehage og skule.
--	-------------------------------------	--	--

Problemstilling 3 : I kva grad tilfredsstillar PPT sakshandsamingstida som går fram av lov og forskrift?

	Revisjonskriterium		Kommentar
1	PPT si sakkyndige tilråding og kommunen sitt enkeltvedtak skal vere utarbeida innan tre månadar etter tilvising av barnet til PPT.		Barnehagane og skulane i kommunen var i stor grad nøgd med sakshandsamingstida til PPT og tilbakemeldingar viste at PPT kjem raskt i gong med tiltak og kartlegging. Eininga rapporterte ikkje om venteliste og nye saker vert tatt fortløpande, men det blei påpeika at ferieavvikling kan påverke sakshandsamingstida.

Anbefalingar

- Kommunen bør vurdere om det er hensiktsmessig å innføre PALS-arbeidet ved alle skulane i kommunen.
- Kommunen bør vurdere om det skal opprettast faste møtepunkt mellom barnehageeiningane og PPT ute i barnehagane. Dette må vurderast i forhold til PPT sin kapasitet.
- Kommunen bør sette i verk tiltak for å få implementere prosedyre for å ivareta det einskilde barn under skulealder i større grad ute på einingane (barnehagane).
- Kommunen bør i større grad enn tidlegare involvere komande kontaktlærar i overgangsarbeid/overgangsaktivitetar mellom barnehage og skule.
- Kommunen bør vurdere om tilbakemelding frå skulen til barnehagen ved avslutta førsteklasse-trinn bør inngå som ein del av overgangsplanen i kommunen.

1 INNLEIING

Kontrollutvalet i kommune gjorde vedtak i sak 10/17 å få utført eit forvaltningsrevisjonsprosjekt kring tidlig innsats og PPT. Målsettinga med prosjektet var å undersøke om kommunen følgjer lov, forskrift og retningslinjer med omsyn til å identifisere barn med vanskar, gjennomføring av spesialpedagogisk hjelp i barnehagar og om ein kjem tidlig i gong med spesialundervisning/tilrettelagt undervisning i grunnskulen. I tillegg er det utarbeida ei deskriptiv analyse kring emnet der ein bl.a har sett på omfang av spesped.undervisning, kompetanse og tiltak i barnehagar resultat frå nasjonale prøver. Ein har i den samanheng samanlikna dei ulike kommunane på Søre Sunnmøre

2 Målsetting og problemstilling

Med utgangspunkt i bestillinga frå kontrollutvalet er det utarbeida følgjande problemstillingar:

1. Korleis blir born med behov for spesialpedagogisk hjelp fanga opp av kommunen?
2. I kva grad har kommunen tilfredstillande ordningar ved overgang frå barnehage til grunnskule for born med særlege behov?
3. I kva grad tilfredsstillar PPT sakshandsamingstida som går fram av lov og forskrift?

3 Revisjonskriterium

3.1 Innleiing

Innsamla data vil bli vurdert opp mot revisjonskriterium i form av lover, regelverk og andre relevante kommunale vedtak og retningslinjer. Kriteria vil bli utleia frå autoritative kjelder i samsvar med krava i gjeldande standard for forvaltningsrevisjon.

3.2 Kjelder til kriterium

Revisjonskriteria i dette prosjektet er utarbeida av følgjande kjelder:

- **Opplæringslova:**
Opplæringslova regulerer all opplæringsverksemd samt spesialundervisning for barn, unge og vaksne. Den gjeld alle barn i opplæringspliktig alder som ikkje kan få tilfredstillande utbytte av det ordinære opplæringstilbodet.
- **Barnehagelova:**
17 juni 2016 fekk barnehagelova tilførd eige regelverk kring spesialpedagogisk hjelp.
Det går fram av §19 a. Rett til spesialpedagogisk hjelp. At barn under opplæringspliktig alder har rett til spesialpedagogisk hjelp om ein har særlege behov for det. Dette gjeld også uavhengig av om barnet går i barnehage.

- **Rettleiar: Overgang for barn og unge som får spesialpedagogisk hjelp eller spesialundervisning.**

Barnehagen og skulen skal i samarbeid legge til rette for overgangen frå barnehage til første årstrinn og eventuelt til skulefritidsordninga. Dette skal skje i et nært samarbeid med heimen. Barnehagen og skulen bør ha ein god dialog og informasjonsutveksling, og det bør leggest til rette for at barn kan ta avskjed med barnehagen på en god måte, glede seg til å starte på skulen og oppleve at det er en samheng mellom barnehage og skule. Rettleiaren gir detaljert informasjon om korleis denne samhandlinga bør skje, og korleis foreldre/førestette bør involverast.

- **Forvaltningslova:**

Det går fram av forvaltningslova §1 at lova også gjeld for spesialundervisning. Lova omfattar mange sider av sakshandsaminga. Men i forhold til prosjektet er det spesielt teke utgangspunkt i kapittel 4 Om «saksforberedelse ved enkeltvedtak». Då spesielt med omsyn til foreldra sin rett til innsyn og involvering i dokumentasjonsoverføringa mellom barnehage og skule.

Revisjonskriterieia vert vidare omtalt og utgreia i eige avsnitt under kvar enkelt problemstilling.

4 Metode og gjennomføring

Metode er eit samleuttrykk for dei framgangsmåtar som er nytta for å kunne svare på dei ulike problemstillingane. Vi vil basere oss på analyse av relevante dokument, rutinar, korrespondanse, samt samtaler/ intervju med administrasjonen (PPT, skuleleiinga, og barnehagestyrarar). Ein viktig del av revisjonen vil også vere å gjennomføre ei spørjeundersøking/kartlegging til rektorane og barnehagestyrarane for å vurdere korleis barna i kommunen med behov for spesialpedagogisk hjelp vert fanga opp mht. tidleg innsats.

I tillegg er det gjennomført ei samanlikning av nøkkeltal mellom dei ulike kommunane mht. tidleg innsats i barnehage og skule. Tala er henta frå KOSTRA og «skoleporten» (utdanningsdirektoratet) og GSI.

4.1 Dokument

Dei viktigaste dokumenta vi har undersøkt er:

- Interne rutinar PPT
- Interne rutinar skule og barnehage

4.2 Verifisering av data

Rapporten er etter standard for forvaltningsrevisjon, sendt over til rådmannen for uttale 03.11.17. Uttalen gjeld forhold som er omtala jfr. RSK 001 i rapporten.

4.3 Avgrensing

Forvaltningsrevisjonen er knytt opp i mot tidleg innsats innan barnehage og skule Sentrale lover er barnehagelova og opplæringslova, med tilhøyrande forskrifter og rettleiarar. Gjennomgang av tilpassa opplæring og korleis denne blir gjennomført er ikkje ein del av prosjektet. Det inngår heller ikkje å vurdere sakshandsaminga i forbindelse med spesialundervisning. Det er barnehage og skule som er sentralt i denne forvaltningsrevisjonen og som har fokus, og ein har valt og halde helsetenester, barnevern og andre tenester utanom.

5 Kultur- og oppvekstsektoren i Vanylven

5.1 PPT

Vanylven kommune har felles pedagogisk- psykologisk teneste (PPT) i samarbeid med Sande kommune. På Søre Sunnmøre har Ørsta/Volda/Ulstein og Hareid no felles PPT Herøy kommune har eiga teneste. Tenesta er heimla i opplæringslova §5-6, og lova slår fast at PPT er kommunen/fylkeskommunen sitt sakkyndige organ når det gjeld spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning. PPT for Sande og Vanylven er ikkje ei gjennomgåande teneste. I kommunen si PP-teneste jobbar ein med born frå 0-16 år, altså ut grunnskulen. Dette har samanheng med at kommunen ikkje lenger har vidaregåande skule (Vanylven sorterer under Herøy). PPT i Sande/Vanylven har 3,8 fagstillingar (men 0,4 vakant frå august).

Årsmelding 2016 (Sande)

PPT opplever at det er utfordringar for små læringsmiljø å ha kapasitet på å utvikle og halde ved like spesialpedagogisk kompetanse for å stette behova til barn med særleg behov. Mange barn med anna morsmål enn norsk gir ulike utfordringar knytt til morsmålsopplæring, kulturforskjellar, kommunikasjon og vanskar med kartlegging.

5.2 Grunnskulen

Grunnskulen i Vanylven består av 3 skular (Fiskå skule, Myklebust barne- og ungdomsskule og Åheim barne og ungdomsskule). For skuleåret 2016/17 omfattar dette 318 elevar der 205 er knytt til 1-7 årstrinn og 113 er knytt til 8-10 årstrinn.

5.3 Barnehage

I Vanylven kommune er det 3 barnehagar. 2 barnehagar er kommunale (Syvden barnehage og Åheim barnehage, Solsikka barnehage på Fiskå er privat. KOSTRA tal frå 2016 viste at 114 barn gjekk i barnehage i kommunen der 60 av desse gjekk i kommunal barnehage, medan 54 gjekk i privat.

6 Problemstilling 1

Korleis vert born med behov for spesialpedagogisk hjelp fanga opp av kommunen?

- Korleis samarbeider dei ulike einingane i kommunen på dette området?

6.1 Revisjonskriterium

6.1.1 Opplæringslova med føringar:

§ 1-3. Tilpassa opplæring og tidleg innsats

Opplæringa skal tilpassast evnene og føresetnadene hjå den enkelte eleven, lærlingen, praksisbrevkandidaten og lære kandidat.

På 1. til 4. årstrinn skal kommunen sørgje for at den tilpassa opplæringa i norsk eller samisk og matematikk mellom anna inneber særleg høg lærartettleik, og er særleg retta mot elevar med svak dugleik i lesing og rekning.

PPT er ei lovpålagt teneste for kommunane (opplæringslova § 5-6 PPT sitt virkeområde går bl.a. på kunnskapsdepartementet sine sider at:

«PP-tjenesten gir systemrettet støtte til barnehager og skoler i form av råd og veiledning om pedagogisk ledelse, gruppeledelse, læringsmiljø og spesialpedagogiske didaktiske spørsmål. PP-tjenesten skal også støtte barnehagen og skolen med kompetanse- og organisasjonsutvikling for å legge opplæringen bedre til rette for barn og unge med særlige behov.

PP-tjenesten gir individrettet støtte i form av sakkyndig vurdering i de tilfeller loven krever det.

PP-tjenesten kan bli spurt om råd i forhold til spesialpedagogisk hjelp før opplæringspliktig alder (§5-7), tidlig skolestart (§2-1, tredje ledd), utsatt skolestart (§2-1, tredje ledd), tegnspråkopplæring før opplæringspliktig alder, i grunnskolen og i videregående opplæring (§2-6., §3-9)....»

All undervisning skal ifølgje opplæringslova vere tilpassa den enkelte eleven sine evner og føresetnader. Prinsippet om tilpassa opplæring gjeld alle elevar, også elevar som treng ekstra utfordringar. Skolen skal aktivt ta omsyn til variasjonar blant elevane gjennom læringsmiljø, metodebruk og pedagogikk. (Utdanningsspeilet 2016, s 35).

Spesialundervisning, som er heimla i opplæringslova § 5-1, er ei meir omfattande form for tilpassa opplæring.

«Tidlig innsats betyr at ein skal sette i verk tiltak for ein elev med ein gong det er behov for det, og når som helst i skuleløpet. Det er viktig og prioritere førebygging. Prinsippet om tidlig innsats er konkretisert i opplæringslova. Her har skulane ei lovfesta plikt til å legge til rette i form av tidleg innsats for elevar på 1.-4. klassetrinn i faga norsk eller samisk og matematikk. Innsatsen skal rettast mot elevar som har svake ferdigheiter i lesing og rekning, der formålet er å styrke dei grunnleggande ferdigheitene i lesing og rekning på tvers av fag.

I seinare tid har det vore generelt fokus på betre tilpassa opplæring i den ordinære undervisninga, slik at spesialundervisning kan reduserast .

I tillegg til føringane ovanfor går det fram i opplæringslova **13-7a. Plikt for kommunen til å ha tilbod om leksehjelp:**

Kommunen skal ha eit tilbod om leksehjelp i grunnskolen.

Tilbodet skal vere gratis for elevane. Elevane skal ha rett til å delta på leksehjelptilbodet, men det skal vere frivillig om dei ønskjer å delta.

Det går vidare fram i føreskrift til opplæringslova at:

§ 1A-1. Leksehjelp i grunnskolen

Kommunen skal tilby leksehjelp, jf. opplæringslova § 13-7a, med til saman åtte timar kvar veke til elevar i grunnskolen. Dei åtte timane fordelast fritt på årstrinna slik kommunen avgjer. Formålet med leksehjelpa er å gi eleven støtte til læringsarbeidet, kjensle av meistring og gode rammer for sjølvstendig arbeid. Leksehjelpa skal og medverke til å utjamne sosial ulikskap i opplæringa.

Leksehjelpa er ikkje ein del av opplæringa til eleven, men skal sjåast i samanheng med opplæringa. Leksehjelpa skal gi eleven hjelp med skolearbeidet.

Kommunen er ansvarleg for leksehjelpa og vel korleis leksehjelpa skal organiserast.

Kommunen pliktar å informere foreldra om retten til leksehjelp og tilbodet som gis.

6.1.2 Barnehagelova:

17 juni 2016 fekk barnehagelova tilførd eige regelverk kring spesialpedagogisk hjelp. Det går fram av §19 a. (Rett til spesialpedagogisk hjelp). At barn under opplæringspliktig alder har rett til spesialpedagogisk hjelp om ein har særlege behov for det. Dette gjeld også uavhengig av om barnet går i barnehage.

§1 Forskrift om pedagogisk bemanning

Barnehagen skal ha en forsvarlig pedagogisk bemanning.

Barnehagen skal minst ha én pedagogisk leder per 14–18 barn når barna er over tre år og én pedagogisk leder per 7–9 barn når barna er under tre år. Ett barn til utløser krav om en ny fulltidsstilling som pedagogisk leder. Barn regnes for å være over tre år fra og med august det året de fyller tre år.

§ 19 c. Pedagogisk-psykologisk tjeneste

Kommunens pedagogisk-psykologiske teneste er sakkyndig instans i saker om spesialpedagogisk hjelp. Den pedagogisk-psykologiske tenesten skal sørge for at det blir utarbeidet lovpålagte sakkyndige vurderinger.

Den pedagogisk-psykologiske tenesten skal bistå barnehagen i arbeidet med kompetanse- og organisasjonsutvikling for å tilrettelegge barnehage tilbudet for barn med særlege behov.

Oppsummering

- PPT har eit lovfesta ansvar knytt til førebyggjande arbeid også før eventuell tilmelding til PPT. Dette gjeld både i barnehage og skule.
- Skulane har ei lovfesta plikt til å legge til rette for tidleg innsats for elevar på 1.-4. klassetrinn i faga norsk, samisk og matematikk og skal rettast mot elvar med svake ferdigheiter.
- Det skal også leggest til rette for spesialpedagogisk hjelp til barn under opplæringspliktig alder.
- Barnehagen og skulen skal prøve ut tiltak for å gi barnet/eleven tilfredstillande utbytte av opplæringa. Dersom tilrettelegging ikkje er tilstrekkelig, skal eleven tilvisast til PPT for sakkyndig vurdering/tilråding av opplæringstiltak og eventuelt enkeltvedtak om spesialundervisning.
- Barnehagar og skular bør beskrive samarbeidet med PPT som godt.
- Kommunen skal sørge for minimum 8 timar pr veke gratis leksehjelp for elevar. Timane kan fordelast slik som skulen sjølv ønskjer.

6.2. Fakta: Tilstanden ved barnehagane i kommunen:

6.2.1 Dekningsgrad i barnehagen

Ein del barnehagefaktorar er viktige med tanke på tidlig innsats. For å avdekke læringsutfordringar på eit tidleg tidspunkt er kompetanse og ressursar viktig. Ein har derfor sett på dekningsgrad mht. barnehageplass og pedagogtettheit i barnehagane.

Tabell 1: Dekningsgrad i barnehagane 1.

Vanylven kommune, kommunane på Søre Sunnmøre, fylke og landsgjennomsnitt.

2016	Vanylven	Ulstein	Sande	Herøy	Hareid	Volda	Ørsta	Møre og Romsdal	Landet uten Oslo
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	91,1	98,4	86,5	95,3	87,1	98,4	93,2	92,6	91,5
Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år	77,5	90,5	75	87,8	80,9	89,1	87,4	84	82,6
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5 år	97,6	103,6	92	100	91,4	104,4	96,7	97,8	97,2

(kjelde KOSTRA)

Vi ser av tabellen ovanfor at Vanylven kommune låg ca på landsgjennomsnittet i høve andel barn i alderen 1-5 år med barnehageplass. Ser ein vidare på andelen 1-2 åringar låg Vanylven

under fylkesgjennomsnittet og landsgjennomsnittet. Dei fleste kommunane på Søre Sunnmøre hadde ein litt høgare andel enn Vanylven sett bort i frå Sande. I høve andel barn i alderen 3-5 år låg kommunen på gjennomsnittet for fylke og landet. Generelt såg ein at mellom 10-25% av foreldra hadde borna heime i alderen 1-2 år, medan fleirtalet av borna mellom 3-5 år gjekk i barnehage.

Tabell 2: Dekningsgrad i barnehagane 2.

Vanylven kommune i perioden 2010-2015.

Vanylven	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	96,1	89,5	90,5	85,9	91,4	92,1	91,1
Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år	85,7	74,5	78,1	66,7	79,6	83,3	77,5
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5 år	104,2	100	100	97,8	98,8	96,7	97,6

Tabell 2 viser utviklinga i dekningsgraden til kommunen i perioden 2010-2016. Ein ser variasjon i utviklinga der kommunen hadde generelt sett ein nedgang frå 2010 og fram til 2016. For barn i alderen 1-5 år var dekningsgraden lågast i 2016, og gjekk ned ca 5% frå 2010, då den var på sitt høgaste.

Tabell 3. Barn på venteliste

2016	Vanylven	Sande	Herøy	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta	Møre og Romsdal	Landet uten Oslo
Barn med rett til barnehageplass på venteliste	:	:	:	4	:	:	8	135	2900

Tabellen viser andel barn med rett til barnehageplass på venteliste henta frå KOSTRA 2016. Oversikta viser at Ulstein (4) og Ørsta (8) var dei einaste kommunane i Sjustjerna som har rapportert om venteliste i 2016. Tilbakemelding frå einingane i Vanylven kommune bekreftar at ein ikkje hadde venteliste i kommunen.

Tabell 4: Kompetanse blant dei tilsette i barnehagane:

Vanylven kommune 2010-2016.

Vanylven	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Andel ansatte med barnehagelærerutdanning	24,1	17,3	23,2	25	24,1	26,8	23,5
Andel ansatte med pedagogisk utdanning som tilsvare utdanningskravet til styrer/pedagogisk leder	5,6	1,9	3,6	0	1,9	3,6	..
Andel styrere og pedagogiske ledere med barnehagelærerutdanning	81,2	64,3	72,2	77,8	81,2	83,3	66,7
Andel styrere med pedagogisk utdanning som tilsvare utdanningskravet til styrer/pedagogisk leder	40	20	25	0
Andel pedagogiske ledere med pedagogisk utdanning som tilsvare utdanningskravet til styrer/pedagogisk leder	0	0	7,1	0	8,3	7,1	..
Ansatte i alt alle barnehager	54	52	56	56	54	56	51
Ansatte i alt med barnehagelærerutdanning alle barnehager	13	9	13	14	13	15	12
Ansatte i alt med pedagogisk utdanning som tilsvare utdanningskravet til styrer/pedagogisk leder alle barnehager	3	1	2	0	1	2	..
Antall styrere alle barnehager	5	5	4	5	4	4	3
Pedagogiske ledere alle barnehager	11	9	14	13	12	14	15

Andelen tilsette med barnehagelærerutdanning har heldt seg relativt stabilt dei siste åra og i 2015-16 hadde ca 1 av 4 tilsette barnehagelærerutdanning. Ser ein dette opp i mot antal tilsette i barnehagane som også har heldt seg stabilt i perioden hadde 15 av dei 56 tilsette barnehagelærerutdanning i 2015 mot 12 av 51 tilsette i 2016.

Ser ein på tilsette med pedagogisk utdanning som oppfylte utdanningskravet til ped.leiar ser ein at dette er veldig lågt, og ein har fått tilbakemelding med styrarar og kommunen at det er ei stor utfordring å rekruttere kvalifisert personell. Ser ein på andel pedagogiske leiarar opp i mot andelen med tilfredstillande ped.leiar utdanning hadde berre 2 av 14 denne utdanninga i 2015.

6.2.2 Tilrettelagte tiltak i barnehagen

I KOSTRA går det fram informasjon om tilrettelagte tiltak gjennomført i barnehagen og går fram i tabellen nedanfor.

Funksjon 211 "Tilrettelagte tiltak" - Barnehagar	Vanylven	Sande	Herøy	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta	Møre og Romsdal	Landet uten Oslo
	2015	2015	2015	2015	2015	2015	2015	2015	2015
Brutto driftsutgifter til styrket tilbud til førskulebarn (f 211) per barn som får ekstra ressurser, alle barnehager	108 692	57 000	46 393	66 614	54 806	65 381	106 661	74 114	66 707
Korrigerte brutto driftsutgifter til styrket tilbud til førskulebarn (f 211) per barn som får ekstra ressurser, kommunale barnehager	157 000	119 125	78 941	461 600	89 447	102 162	160 537	102 831	88 556
Andel barn som får ekstra ressurser til styrket tilbud til førskulebarn, i forhold til alle barn i barnehage. Alle barnehager (%)	9,8	20,8	18,1	16,7	22,3	13,4	10,3	15,6	16,4
Andel barn som får ekstra ressurser til styrket tilbud til førskulebarn, i forhold til alle barn i barnehage. Kommunale barnehager (%)	12,2	17,8	14,2	7,5	28,8	15	11,5	17,1	19,8
Korrigerte brutto driftsutg. per barn, ekskl. minoritetsspråklige, som får ekstra ressurser (f211) i komm. barnehage, konsern	1 413 000	953 000	..	1 154 000	424 875	472 500	731 333	463 543	487 863
Andel barn, ekskl. minoritetsspråklige, som får ekstra ressurser, i forhold til alle barn i komm. barnehager	1,4	2,2	0	3	6,1	3,2	2,5	3,8	3,6

Oversikta viser at det er store forskjellar mellom kor mykje kvar enkelt kommune brukar på tilrettelagde tiltak til førskulebarn (både kommunale og private barnehagar). Det skal derimot nemnast at små barnegrupper kan gi stort utslag i kvar enkelt kommune. Vanylven og Ørsta hadde dei høgaste brutto driftsutgiftene til styrka tilbod til førskulebarn med hhv. 108 692 kr og 106 661kr pr barn. Dei andre kommunane hadde utgifter på mellom 46 000kr til 66 000kr, medan gjennomsnittet for fylket var 74 114kr.

Det er også interessant å sjå at utgiftsnivået generelt sett for alle kommunane er høgare i dei kommunale barnehagane enn i dei private. Dette kan tyde på at det vert nytta meir ressursar knytt til tiltak i dei kommunale barnehagane enn i dei private, men enkelte barn som treng ekstra store ressursar kan gjere store utslag i statistikken.

Ein såg store forskjellar i andelen barn som fekk ekstra ressursar i førskulealder i dei ulike kommunane. Hareid og Sande hadde høgaste andelen med hhv. 22,3% og 20,8%. Medan

Vanylven og Ørsta hadde den lågaste andelen med hhv. 9,8% og 10,3%. Herøy (18,1%), Ulstein (16,7%) og Volda (13,4%) låg rundt landsgjennomsnittet på 16,4%. Ein registrete ikkje nokon samanheng mellom andelen born som fekk tiltak i kommunale barnehagar enn i dei private. I enkelte kommunar var det størst andel i kommunale barnehagar (Vanylven, Hareid, Volda og Ørsta) medan i Sande, Herøy, Ulstein var det størst andel i dei private.

Hareid og Sande hadde som nemnt ovanfor høgaste andelen med førskulebarn som fekk ekstra ressursar. Vanylven og Ørsta hadde lågast. Ser ein dette i samanheng med tabellen under kapittel 6.4.2 (spesialundervisning) hadde Hareid og Sande ein lågare andel elevar på ungdomsskulen som fekk spesialundervisning i forhold til nabokommunane og fylket. I Vanylven, Volda og Ørsta såg ein derimot lite tiltak i småskulen og ein høg andel elevar med spesialundervisning i storskulen og ungdomsskulen. Det er derimot ikkje gått nærmare inn på kva som er grunnen til dette, men isolert sett for kommunane på Søre Sunnmøre er det interessant sjå at dei kommunane som kjem i gong med tidleg innsats har ein reduksjon i andelen elevar med spesialundervisning i storskulen og ungdomsskulen i høve gjennomsnittet. Herøy følgjer derimot ikkje denne utviklinga, men det skal nemnast at dette kan skuldast at kommunen har hatt større fokus på tidleg innsats dei siste åra, og at elevane som no er på ungdomstrinnet er resultatet av tidlegare praksis.

6.2.3 Minoritetsspråklege barn.

Alle elevar har krav på tilpassa og differensiert opplæring ut frå eigne vilkår og behov. Ein skule basert på likeverd føreset at alle elevar får de same mogligheit til å utvikle seg. Minoritetsspråklige barn/elevar er barn som har eit anna morsmål enn norsk eller samisk.

Auken i minoritetsspråklege barn gir ei utfordring for kommunane i høve å legge til rette og kunne gi dei den tilpassa opplæringa dei har krav på. Vi har derfor også sett på andelen minoritetsspråkelege barn i barnehage i dei ulike kommunane.

Minoritetsspråkelige barn 2015	Vanylven	Sande	Herøy	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til alle barn med barnehageplass	7,6	15,8	17	14,5	18,3	11,3	7,6
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn 0-5 år	63	59	91	76	66	93	63

Tabellen viser kor stor del av borna med barnehageplass som var minoritetsspråkelege. Hareid og Herøy hadde høgaste andelen med hhv. 18,3% og 17%, men Sande og Ulstein hadde også ein høg del med 15,8% og 14,5%. Volda hadde ein andel på 11,3%, medan Ørsta og Vanylven hadde lågaste andel av kommunane med 7,6%.

6.3 Vurdering: Tilstanden ved barnehagane i kommunen

Kommunen hadde ikkje venteliste på barnehageplass. KOSTRA-tal viser veldig låg andel tilsette med ped. leiar utdanning. Einingane bekreftar dette og at ein har utfordringar med rekruttering av kompetent personell.

Vanylven hadde høge diftsutgifter knytt til tilrettelagde tiltak i barnehagen, men derimot ein låg andel barn som fekk ekstra ressursar. Dette kan tyde på at ein i Vanylven har eit lågt antal barn som får ekstra ressursar, men at desse er ressurskrevjande. Vanylven hadde saman med Ørsta lågast andel barn med minoritetsspråkleg bakgrunn.

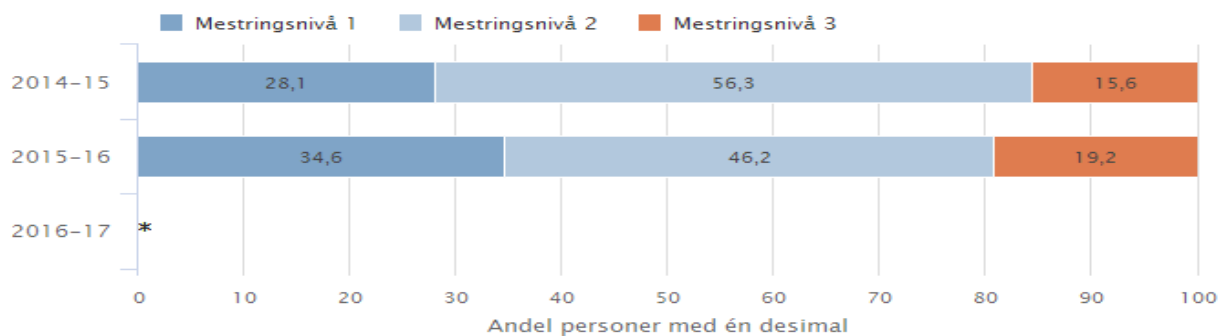
6.4 Fakta: Tilstanden ved skulane i kommunen:

6.4.1 Nasjonale prøver

Innleiingsvis har vi sett nærmare på nokon data frå utdanningsdirektoratet si tilstandsvurdering av grunnskulen og samanlikna nabokommunane opp i mot kvarandre, samt opp i mot fylke- og landsgjennomsnitt. Vi har spesielt sett nærmare på resultat frå nasjonale prøver på 5 .trinn, då vi meiner at desse gir ein peikepinn på den læringa som har skjedd i 1-4 klasse. Sidan desse kartleggingsprøvene blir gjennomført på hausten, seier dei lite om opplæringa på 5.trinn. Kartleggingsprøvene blir gjennomført i engelsk, lesing og rekning, og er delt inn i tre mestringsnivå :Mestringsnivå 1, som er lågast, mestringsnivå 2 er middels og mestringsnivå 3 er høgast.

Figur 1: Resultat frå nasjonale prøver 2014-15 og 2016-17

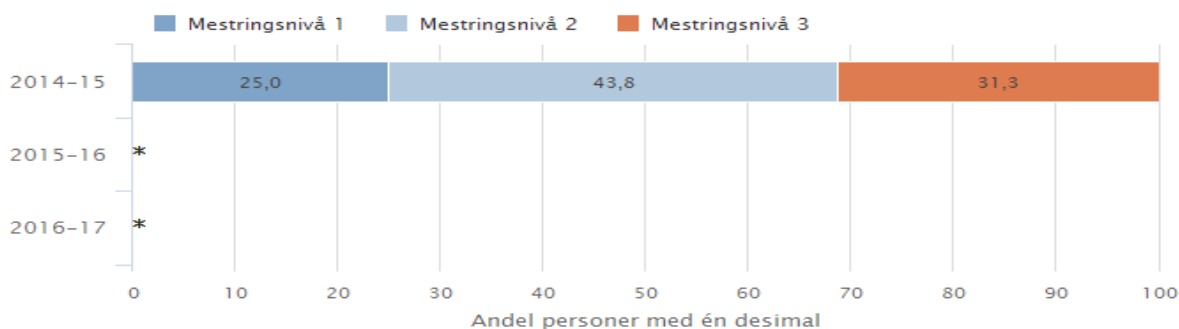
Engelsk. 5. trinn. Andel på mestringsnivå

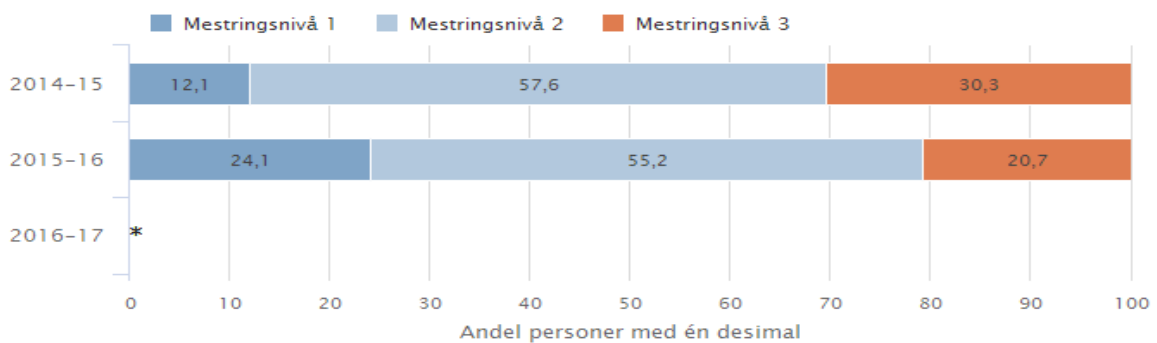
Vanylven kommune, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Alle eierformer, Trinn 5, Begge kjønn

Figur 2: Resultat frå nasjonale prøver 2014-15 og 2016-17

Lesing. 5. trinn. Andel på mestringsnivå

Vanylven kommune, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Alle eierformer, Trinn 5, Begge kjønn

Figur 3: Resultat frå nasjonale prøver 2014-15 og 2016-17**Rekning. 5. trinn. Andel på mestringsnivå**

Vanylven kommune, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Alle eierformer, Trinn 5, Begge kjønn

Som det går fram av figurane ovanfor er enkelte av åra merka med *. Desse er ikkje publiserte fordi dei er unnateke offentlighet. Eit anna moment som det ikkje er teke høgde for er fritaksprosenten for deltaking på prøvene for elevar som openbart ikkje vil gi utbytte i læringssamanheng. For skuleåra 2014-15 og 2015-16 låg det føre tal for engelsk og rekning. For engelsk såg ein ei utvikling i antal elevar innanfor mestringsnivå 1 og 3. For rekning såg ein ei auke i elevar på mestringsnivå 1 og ein tilsvarande nedgong på mestringsnivå 3. For lesing låg det berre talmateriale for skuleåret 2014-15. 25 % av elevane var på mestringsnivå 1, 43,8 % på mestringsnivå 2 og 31,3% på mestringsnivå 3.

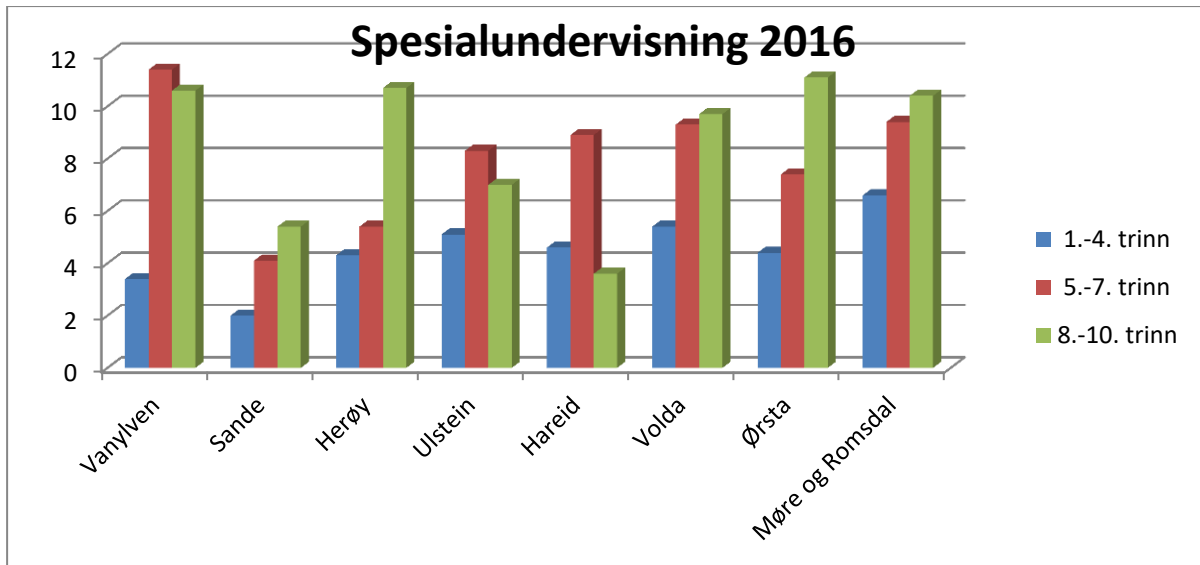
6.4.2 Spesialundervisning i grunnskulen

Med utgangspunkt i KOSTRA og GSI har ein sett på andel elevar som fekk spesialundervisning. Oversikta viser at 8,2% av elevane i Vanylven tok i mot spesialundervisning i 2016 dette er ein nedgong frå 2015 der 9,8% av elevane tok i mot spesialundervisning. 8,2% er over gjennomsnittet for nabokommunane, men under fylkesgjennomsnittet. Andel årstimar til spesialundervisning av totale lærartimar var 10% og lågast av alle nabokommunane og godt under fylkesgjennomsnittet.

År 2016	Møre og Romsdal								Landet uten Oslo
	Vanylven	Sande	Herøy	Ulstein	Hareid	Volda	Ørsta	Romsdal	Oslo
Andel elevar i grunnskolen som får spesialundervisning	8,2	3,8	6,6	6,7	5,7	7,8	7,3	8,6	7,8
Andel elevar i grunnskolen som får spesialundervisning, 1.-4. trinn	3,4	2	4,3	5,1	4,6	5,4	4,4	6,6	5,2
Andel elevar i grunnskolen som får spesialundervisning, 5.-7. trinn	11,4	4,1	5,4	8,3	8,9	9,3	7,4	9,4	9,2
Andel elevar i grunnskolen som får spesialundervisning, 8.-10. trinn	10,6	5,4	10,7	7	3,6	9,7	11,1	10,4	10,1
Andel timer spesialundervisning av antall lærertimer totalt	10	11,3	16,2	19,3	21,8	25,3	15,2	18,8	17,5

Spesialundervisning fordelt på klassetrinn:

Diagrammet nedanfor viser prosentandel av elevar som får spesialundervisning i småskulen, storskulen og ungdomsskulen. Ein ser tydeleg tendensar til at ein større andel elevar får spesialundervisning i storskulen/ungdomsskulen i forhold til småskulen i dei fleste kommunane. I Vanylven er denne tendensen svært klar. Der ein ser mykje meir spesialundervisning i storskulen og på ungdomstrinnet samanlikna med småskulen.

Det kan vere fleire grunnar til at ein ser ei auke i spesialundervisning i forhold til klassetrinn. Ein grunn kan vere at spesialundervisninga ikkje har effekt, eller at ein ikkje kjem i gong med spesialundervisninga før.

6.4.3 Leksehjelp

Opplæringslova gir elevar i grunnskulen rett til leksehjelp. Det skal bli gitt tilbod om minimum åtte timar i veka til kvar elev i løpet av grunnskulen, og kommunen/skulen avgjer korleis dei åtte timane skal fordelast på dei ulike årstrinna. Nedanfor går det fram informasjon om korleis leksehjelp blir praktisert i kommunen. Ein har vore i kontakt med rektor ved alle skulane i kommunen for å få eit innblikk i korleis ordninga fungerer.

Ved dei tre skulane i kommunen har ein fått tilbakemelding om at det blir tilbydd leksehjelp i 4-6 klasse. Det blir opplyst om godt oppmøte ved alle skulane og at leksehjelpa i stor grad blir utført av lærar eller eventuelt assistent. Ved to av skulane blei det tilbydd totalt 9 timar i veka (3 t/v i felles gruppe), medan ved ein av skulane blei det tilbydd 7 timar totalt (3 t/v 4.klasse og 2 t/v 5.-6. klasse) dette skuleåret, men at ein tilbyr 5.-6 klasse 3 timar i veka annakvart år slik at alle elevane frå 4.-6. klasse får tilbod om 8 t/v leksehjelp i løpet av grunnskulen. Det blei stilt spørsmål om det er lagt til rette for god informasjonsoverføring mellom den som utfører leksehjelpa og kontaktlærar i klassene, samt til foreldre føresette. Ein har fått tilbakemelding om at det ikkje ligg føre skriftlege rutine knytt til dette, men at små elevgrupper og få tilsette gjer at ein har god oversikt, samt ein har uformell dialog gjennom veka. Samarbeid informasjonsoverføring til føresette blir i hovudsak gjort gjennom foreldresamtale der ein tek opp eventuelle utfordringar.

6.5 Vurdering : Tilstanden ved skulane i kommunen:

Oversikta viser at 8,2% av elevane i Vanylven tok i mot spesialundervisning i 2016. Dette er over gjennomsnittet for nabokommunane, men under fylkesgjennomsnittet. Ein såg tydeleg tendensar til at ein større andel elevar fekk spesialundervisning i storskulen/ungdomsskulen

i forhold til småskulen i dei fleste kommunane på Søre Sunnmøre, og i Vanylven var denne tendensen svært klar.

Ved dei tre skulane i kommunen har ein fått tilbakemelding om at det blir tilbydd leksehjelp i 4-6 klasse og at skulane tilbyr minimum 8 timar leksehjelp til kvar enkelt elev i løpet av grunnskulen. Det blir opplyst om godt oppmøte ved alle skulane og at leksehjelpa i stor grad blir utført av lærar. Ved to av skulane blei det tilbydd totalt 9 timar i veka, medan ved ein av skulane blei det i år tilbydd 7 timar totalt. Ser ein derimot på antal timar som blir tilbydd totalt i veka, har ingen av skulane tilfredstilt krava. Revisjonen vurderer rettleiaren slik at skulen skal tilby 8 timar kvar veke og at skulen sjølv kan fordele timane mellom dei ulike klassetrinna. Ein meiner derfor at kommunen har tilfredstilt krava i rettleiar i høve antal timar leksehjelp i veka, då små elevgrupper gjer det forsvarleg å gjennomføre felles økter med ulike klassetrinn.

Ei problemstilling ein ikkje har kontrollert i denne samanheng er om leksehjelpa vert organisert som ein del av SFO. Her vil revisjonen berre minne kommunen om at ein ikkje kan ta betalt for den tida eleven får leksehjelp etter forskrifta.

6.6 PPT sitt arbeid knytt til tidleg innsats:

6.6.1. Fakta

Ein fekk ei oversikt med PPT i høve det arbeidet ein gjer knytt til tidleg innsats i Vanylven og Sande:

Kva	Ansvarleg	Frist innan
Observasjon og refleksjon i barnehagen om førskulegruppa for å fange opp og bistå personalet i tiltak som kan setjast i verk tidleg knytt til gruppa	PPT	Januar
Observasjon og refleksjon i 1 klasse for å fange opp og bistå personale i tiltak som kan setjast i verk tidleg	PPT	November-januar
Tverrfageleg møte i barnehagane med refleksjon på tidleg innsats og andre tema som kan virke fremjande for tidleg innsats, einskildsaker kan drøftast med samtykke frå foreldre	Ressursgruppe Tverfageleg team	2-3 gongar i året
PPT kan nyttast utan formell tilmelding opptil 2 gongar i samesak med samtykke frå foreldre	PP-leiar	Etter møteplan
PP-leiar deltek i ressursgruppe og TFT (tverfageleg team) i kommunane for å kunne jobbe førebyggjande og fremje tidleg tiltak i befolkninga	PP-leiar	Etter møteplan eller innkalling
PP-leiar deltek i syrar og rektormøter	Kommunalsjef og PPT	oktober og mars
Tilbod om PMTO til foreldre	Foreldre bestiller	Kontinuerleg
Ope kurstilbod til foreldre under skulealder	PPT	Etter bestilling
Nettverk PALS barnehage og skule for dei som er med	PALS rettleiar på PPT	4-5 gongar i året
Rask oppstart av saker. Sakshandsamar sett på saka fortløpande	PP-leiar/rådgjevar	Oppstart innan 14 dagar utanom feriane. Kontinuerleg

Styrking av kompetanse på spesifikke tema

Kommunalsjef og
PP-leiar

Årleg vurdering

Systemretta og førebyggjande arbeid i barnehagen og skulen:

Ei har hatt samtale med leiar for PPT og rektor og styrarar ved barnehagane i kommunen. I den samanheng har ein fått tilbakemelding på kva systemretta førebyggjande arbeid PPT deltek på og gjennomfører i kommunen.

Felles:

I Vanylven kommune blir det gjennomført pedagogiske nettverk der både barnehage, skule, PPT og skuleleiinga deltek. På desse nettverksmøta er emne som god overgang mellom barnehage og skule, samt fokus på tidleg innsats sentrale tema. Tilbakemelding frå einingane og spesielt barnehagane er at det er positivt at PPT deltek på desse slik at ped.leiarane har ein fageleg arena.

Kommunen har oppretta tverrfagleg team for barn og unge. Gruppa var starta opp hausten 2016 og består av leiarane for barnevernstenesta, helsestasjonen, oppfølgingstenesta, PPT, fysioterapeut, skulerepresentant og barnehagerepresentant.

På systemnivå har gruppa som oppgåve å:

- Faglig utvikling og kompetanseheving
- Fungere som tverrfagleg høyringsgruppe ved planarbeid angående barn og unge, samt framtidige tiltak.
- Få ut informasjon om gruppa sin funksjon til alle instansar og foreldre. Ver til stades på foreldremøte i barnehage og skule. Ressursgruppa har oppgåver

På individnivå skal gruppa:

- fungere som koordinerande eining for søknadar og saker angående barn og unge.
- Samordne og drøfte tiltak knytt til barn som har tiltak frå ulike tenester.
- Ta imot henvisning frå foreldre og andre (skule, barnehage, tannhelse, helsestasjon, PPT osv.)

Skule:

Ved skulane i kommunen deltek PPT på foreldreskule (2 vår og 2 på hausten) saman med bla. helsestasjon og fysioterapeut, der dei forskjellige einingane presenterer tenestene sine (del av arbeidet til tverrfageleg team).

PPT er også inne med fast foredrag for foreldra til komande førsteklasingar om den typiske 6 åringer. Dei gjennomfører også psykologisk førstehjelpskurs til elevane i tredje klasse + foreldremøte. Ein har også fått tilbakemelding om at dei har vore med og innføre /retteleie i PALS ved ein av skulane i kommunen.

Ved skulane i kommunen gjennomfører PPT observasjon og refleksjon i 1. klasse for å fange opp born med utfordringar og bistå personalet i tiltak som kan setjast i verk tidleg.

Tilbakemeldingane frå skulane tyda på at dette tiltaket fungerte og blei gjennomført.

Ein har fått tilbakemelding ved rektorane at PPT er veldig tilgjengelige og ein får raskt kontakt med dei om ein har spørsmål, bekymringar eller utfordringar. I tillegg skal rektor ha faste oppsummeringsmøter med leiar for PPT kvart år. Vidare i høve sakshandsamingstida har ein generelt sett fått tilbakemelding på at skulane er nøgd med sakshandsamingstida knytt til tilmelding og kartlegging ved sakkyndig vurdering. Det blir trekt fram at dei er spesielt raske med å få i gong og gjennomføre oppstartsmøte (1-2 veker) og at skulane er raske å prøve ut tiltak også før tilmelding, så ein kjem raskt i gong med å prøve ut tiltak også før PPT kjem på bana. Ein fekk intrykk av at alle skulane opplever samarbeidet med PPT som godt og at ein har god dialog med PPT om korleis skulen kan kartlegge sjølv, og prøve ut tiltak innanfor den ordinære undervisninga, før ein tilmeld.

I Vanylven er det i 2017 fordelt 92 rammetimar som blir brukt til fleksibel ressurs ved grunnskulane i kommunen og som vert nytta til tilpassa opplæring og tidleg innsats. Timane har også blitt brukt på bla. intensive lesekurs og styrking i småskulen.

Barnehage:

Ved barnehagane i kommunen har ein fått tilbakemelding om at PPT deltek i pedagogisk nettverk, tverfagelig team, samt at dei stiller på foreldremøter og liknande om det er ønskelig . PPT er også inne i førskulegruppa og observerer og gir tilbakemelding på arbeidet som blir gjort av ped.leiar(fungert i 2-3 år).

PPT opplyser at ein også prøver å vere ute med ressursteam på barnehagane i dei to kommunane. Det blei opplyst om at dette arbeidet har stranda litt i Sande pga. utskifting av leiarar.

I tillegg til dei faste rutinemøta gjennom ped.nettverk og tverfagelig team har ikkje barnehagane nokon fast kontaktperson, men ein har fått tilbakemelding frå einingane om at dei er raskt tilgjengelege når ein tek kontakt. Enkelte barnehagar gav tilbakemelding på at ein kunne ønske eit tettare samarbeid med PPT med faste møtepunkt der ein kunne drøfte utfordringar i kvardagen, spesielt i dei barnehagane med låg kompetanse.

I høve tidleg innsats i barnehagane i Vanylven er det tilsett spesialpedagog i 92,5% stilling. I tillegg låner ein spesialpedagog frå Fiskå skule i 17,65% stilling. Ein har også dette året frikjøpt ein pedagogisk leiar til 10% spesialpedagogisk ressurs, slik at totalt har kommunen ca 120% spesialpedagogisk ressurs i barnehage.

I tillegg har dei tre barnehagane støtteressurs/styrking assistent/støttepedagog (Syvde 100%+40% morsmålsressurs, Åheim 100% stilling og Solsikka 200% stilling

6.6.2 Vurdering systemretta og førebyggjande arbeid i skule og barnehage:

Samtale med PPT leiar og oversending av skriftelege rutinar knytt til arbeid med tidleg innsats viser at PPT bidreg til tidleg innsats på fleire områder og nivå med systemretta og førebyggjande arbeid i både skule og barnehage.

Tilbakemelding skular og barnehagar viser at PPT er flinke og engasjerte, og driv med systemretta og førebyggjande arbeid ved barnehagane og skulane i kommunen på fleire måtar. PPT har ikkje faste møtetider i skulane og barnehagane, men er raskt tilgjengelige når dei får henvendelse frå einingane. Det er derimot eit ønskje frå fleire av barnehagane om eit tettare samarbeid mellom PPT og barnehagen spesielt med tanke på opplæring og drøfting av utfordringar i kvardagen. Eit slikt arbeid er viktigast i dei barnehagane med låg kompetanse, og kan vere med å sikre ei betre kvalitet på barnehagetenesta og då spesielt mht. å fange opp born med vanskar så tidleg som mogeleg.

I høve sakshandsamingstida til PPT har ein generelt sett fått tilbakemelding på at barnehagane og skulane er nøgd med sakshandsamingstida knytt til tilmelding og kartlegging ved sakkyndig vurdering. Det blir trekt fram at PPT er spesielt raske med å få i gong og gjennomføre oppstartsmøte (1-2 veker), men at ein i enkelte tilfelle har opplevd lang sakshandsamingstid i høve sjølve kartleggingsarbeidet. Revisjonen oppfattar derfor sakshandsaminga som stort sett tilfredstillande, men kommunen bør ha som mål at alle saker vert handsama innanfor gjeldande tidsfristar. Under kartleggingsarbeidet er det viktig at borna får tilpassa opplæring og at det vert sett i verk tiltak tidleg, noko ein fekk inntrykk av blei gjort.

6.7 Skriftelege prosedyre knytt til tidleg innsats i barnehage og skule:

6.7.1 Fakta

6.7.1.1 Barnehage

PPT har utarbeida «Plan for kartlegging og oppfølging, tidleg innsats for å sikre god utvikling av språk og sosial kompetanse i barnehagen». Denne var hovudsakelig utarbeida til Sande kommune (2015), men Vanylven har også teke i bruk denne planen (godkjent våren 2017). Planen inneheld framgangsmåte for val av verktøy for observasjon og kartlegging. Den inneheld obligatoriske kartleggingsverktøy og forslag til andre verktøy ved behov for ytterlegare kartlegging. Planen inneheld også generell informasjon om dei ulike kartleggingane/observasjonsskjema. Ein har motteke tilbakemelding med dei ulike styrarane ved barnehagane i kommunane om at dei har sett dokumentet, og at det no er godkjent i kommunen. Ein har derimot ikkje byrja arbeidet med å implementere den på einingane.

I begge kommunane har PPT også utarbeida prosedyre for å ivareta det einskilde barn under skulealder. Dokumentet inneheld prosedyrebeskriving og ansvar frå drøfting og vurdering av barna si utvikling, til iverksetting og kartlegging i barnehagen til evt. tilmelding til PPT og utarbeiding av sakkyndig vurdering. I samtale med barnehageleiarar fekk ein i liten grad tilbakemelding om at dette var ein del av deira skriftelege prosedyrar knytt til tidlig innsats.

6.7.1.2 Skule

I samband med kommunen sitt ynskje om ei forbetring av leseopplæringa i kommunen har PPT utarbeida ein plan for god leseutvikling. Med denne ynskjer kommunen å opprette eit felles system for kartleggingspraksis på dei ulike einingane. Dette er ein liknande plan som ein såg var nytta i barnehagen, men i skuleplanen er kartleggingsverktøya tilpassa 1.-4.trinn. Planen inneheld framgangsmåte for val av verktøy for observasjon og kartlegging. Den inneheld obligatoriske kartleggingsverktøy og forslag til andre ved behov for ytterlegare kartlegging. Planen inneheld også generell informasjon om dei ulike kartleggingane/observasjonsskjema. Den inneheld også informasjon om korleis ein systematisk bør arbeide for å fange opp barn som ikkje utviklar seg som forventa.

I tillegg har ein skriftelege rutinar/prosedyre knytt til tidleg innsats i skulen. Det går bla. fram ei prosedyrebeskriving med ansvarsavklaring frå drøfting og refleksjon om korleis samla ressurs på skulane skal prioriterast til elevane sitt beste, kartlegging av elevar og heilt fram til evt. einskildvedtak og individuelle opplæringsplanar.

I samtale med rektorane stilte ein spørsmål om kva skriftelege rutinar ein hadde knytt til tidleg innsats og tilbakemeldingane knytt til dei skriftelege rutinane ovanfor var at dei var kjent for skulane, men at dei i varierende grad blei nytta i det daglege (avhengig av lærar).

I tillegg til dei skriftelege prosedyrane har ein fått tilbakemelding med rektorar om at det også finnast ein del faste rutinar og prosedyrar som ikkje er felt ned skrifteleg. Bla. gjennomfører rektorane ei lita generell kartlegging av kvar enkelt elev ved innskriving i skulen. Dette gir rektor eit overblikk over klassa og eventuelle elevar ein skal ha spesielt fokus på. Dette vert også gjennomført av kontaktlærar som også deltek eit par timar i førskuleundervisninga i barnehagen slik at førskuleelevane skal bli litt kjent med læraren, forutsatt at ein har fått avklart kontaktlærar tidleg.

Det har også vore nytta fleksible ressursar (etter tilskot frå staten) på to av skulane dette året og den tredje har planlagt å kome i gong med denne til neste skuleår. Denne har ved dei to skulane bla. vore nytta til intensive lesekurs når ein ser at elevar heng etter i begynnaropplæringa.

Det vert også påpeika at ein har god dialog med PPT i høve korleis ein kan kartlegge sjølve og prøve ut tiltak innanfor den ordinære undervisninga før ein evt. vel å tilmelde.

Ein av skulane i kommunen deltek i PALS arbeidet og har fått rettleiing/innføring av av PPT på dette området.

6.7.2 Vurdering

6.7.2.1 Barnehage

Kommunen og PPT har utarbeida skriftelege prosedyrar knytt til tidleg innsats. Plan for kartlegging og oppfølging er ikkje teken i bruk og kommunen skal til å implementere denne. I den samanheng vurderer vi det som viktig at PPT deltek i dette innføringsarbeidet og

spesielt med tanke på bruk og innføring av kartleggingsverktøya i planen ute på einingane. Tilbakemelding frå Sande der denne planen har fungert nokon år viser at ein ønskjer meir opplæring i kartleggingsverktøya som går fram av planen. Utan kompetanse vel barnehagane vekk dei kartleggingsverktøya ein ikkje føler seg trygge på og nyttar dei ein har god kunnskap om. Dermed får ein ikkje maksimal effekt av planen og spesielt i barnehagane med låg kompetanse.

6.7.2.2 Skule

Kommunen og skulane har fleire skriftelege prosedyrar knytt til tidleg innsats og spesialundervisning. Fleire av desse planane er i stor grad utarbeida av PPT. Tilbakemelding frå einingane, viser at dei er i varierende grad nytta i kvardagen. Dette kan ha samanheng med at dei ikkje er tilpassa kvar enkelt skule og at einingane ikkje føler nok eigarskap til dei. PPT og kommunen bør vurdere om skulane burde få ta meir del i planlegging/utarbeiding i høve planar og retningsleiarar som skal nyttast. Dette for å sikre at dei blir brukt og tilfredstillande implementerte på einingane.

Ein av skulane i kommunen nyttar PALS i skulekvardagen. PALS er ein skuleomfattande innsatsmodell. Den består av systematiske og effektive førebyggingstiltak som retter positiv merksemd mot alle elevane på skulen. I Sande kommune er denne modellen innført på alle skulane og ein har fått tilbakemelding på at dette har vore med å betre læringsmiljø og trivsel, noko som kan ha positiv innverknad på elevane mht. tidleg innsats. Kommunen bør derfor vurdere om dette er noko ein bør oppfordre dei andre skulane i kommunen til å delta på slik at dette blir ein felles verktøy for alle skulane i Vanylven. Verktøyet kan vere ei styrking i høve tidleg innsats.

6.8 Sakkyndige vurderingar og enkeltvedtak i barnehage og skule

6.8.1 Fakta

Både rektorar og barnehagestyrarar fekk spørsmål knytt til PPT sine sakkyndige vurderingar. Tilbakemeldingane viste at ein i stor grad var nøgd med dei sakkyndige vurderingane i samband med enkeltvedtak knytt til spesialundervisning.

Rektorane og barnehagestyrarane meinte at dei sakkyndige vurderingane var veldig gode og at ein i dei aller fleste tilfelle følgjer anbefalingane til PPT i samband med utarbeiding av enkeltvedtak. Ein fekk tilbakemelding med skulane om at dei var eit godt verktøy for dei som skal utøve spesialundervisninga, men at det kan vere ei utfordring at situasjonen til eleven ofte kan endre seg på berre 1 og 2 år, og då kan den sakkyndige vurderinga allereie vere utdatert.

Ein fekk også tilbakemelding om at hadde eit tett samarbeid med PPT der skule/barnehage og foreldre/føresette får delta under kartleggingsprosessen der ein får kome med innspel til vurderinga.

6.8. 2 Vurdering

Barnehagar og skular opplever dei sakkyndige vurderingane som gode og at ein har eit godt samarbeid med både PPT og foreldre/føresette under kartleggingsprosessen. Tilbakemelding frå dei fleste einingane viste at dei vert nytta i kvardagen.

PPT har eit tett samarbeid med einingane i samband med kartlegging og vurdering av tiltak, spesielt i oppstartfasen slik at ein kan starte med å prøve ut tiltak tidleg. Derimot må ein sikre at PPT opprettheld si uavhengige rolle spesielt mtp. utarbeiding/ vurdering av ressursbruk i dei sakkyndige vurderingane som enkeltvedtaka skal ta utgangspunkt i. Eit for tett samarbeid med einingane kan resultere i at PPT vert påverka av den ressursen ein har tilgjengelig på dei ulike einingane.

6.9 Konklusjon:

PPT gjennomfører førebyggjande og systematisk arbeid i skulane og barnehagane på fleire måtar. Tilbakemeldinga frå einingane viser at dei både er flinke og engasjerte. Og ein fekk inntrykk ute på einingane at ein samarbeida godt med PPT og at dei var lett tilgjengelige.

Kommunen har forskjellige rutinar og kartleggingsverktøy for å fange opp barn med utfordringar både i barnehage og skule, mange av desse er utarbeida av PPT. PPT er også inne i både førskule og 1.klasse og observerer for å fange opp elevar med svake ferdigheiter . Av utfordringar vert det vist til at enkelte av rutinane ikkje er godt nok implementerte på einingane og kommunen bør sette i verk tiltak for å betre dette.

Både skular og barnehagar gav tilbakemelding om at ein kjem tidleg i gong med å prøve ut tiltak i bekymringsfasen, kommunen har også skriftlege rutinar knytt til dette.

Kommunen har ved 2 av dei 3 skulane tilfredstilt krava i rettleiar i høve antal timar leksehjelp i veka . Kommunen bør sørge for at ein tilbyr minimum 8 timar i veka i høve rettleiar ved alle skulane i kommunen.

7 Problemstilling 2

I kva grad har kommunen tilfredstillande ordningar ved overgang frå barnehage til grunnskule for born med særlege behov?

7.1 Innleiing:

I dette kapitlet går det fram revisjonskriterium, data og vurderingar om korleis det er lagt til rette for god overgang mellom barnehage og skule. Kva som er gode overgangar vert utdjupa nedanfor i kapittel 7.2 der dei ulike revisjonskriteriene som vi har nytta for å belyse dette emnet går fram.

7.2 Revisjonskriterium:

Revisjonskriteria under denne problemstillinga er hovudsakeleg henta frå barnehagelova, opplæringslova, rettleiar for tidleg innsats «frå elds til yngst», forvaltningslova og personvernslova. Nedanfor har ein teke ut dei viktigaste momenta frå dei ulike lovene og rettleiaren som revisjonen vil kontrollere opp i mot.

7.2.1 Overgang mellom barnehage og skule

Tidleg innsats er eit gjennomgåande tema i denne undersøkinga og overgangen mellom barnehage og skule er ein sær viktig del av skuleløpet. I 2008 blei det utarbeida ein rettleiar med fokus på tidleg innsats, « Frå eldst til yngst» som har som mål å styrke samanhengen mellom barnehage og skule, og skape ein god overgang for barn når dei startar på skulen. Dei nye elevane kan kome frå barnehagar i skulen sitt opptaksområde og dei kan kome frå barnehagar andre plassar i kommunen. Dei kan også kome frå private barnehagar, og enkelte barn treng ikkje å ha bakgrunn frå barnehage.

Kommunen har derimot eit ansvar for å legge til rette for ein god skulestart for alle barn i kommunen uavhengig av bakgrunn. Rettleiaren er tydeleg på at målet er ikkje å unngå overgangar, men å unngå at dei blir så store at barnet ikkje kan mestre dei.

Rettleiaren anbefalar ein plan på kommunenivå som inneheld premissane for overgang mellom barnehage og skule. Kommunen bør legge til rette for eit koordinert samarbeid om overgangar, og den bør legge til rette for samarbeid mellom styrar i barnehage og rektor i same opptaksområde.

Rettleiaren anbefalar vidare at barnehagestyrarar og rektor ved dei ulike skulane tek ansvar for systematisk planlegging og oppfølging av overgangen mellom barnehage og skule. Kommunen, barnehagane og skulane sine planar bør bla. innehalde eit opplegg for ulike arrangement der barna får møte kvarandre og dei vaksne som dei skal ha mest kontakt med i skulekvardagen, og legge til rette for at dei får bli kjent med skulemiljøet og innhaldet i skulekvardagen.

Rettleiaren sei derimot ikkje noko om barn som ikkje går i barnehagar i kommunen, eller som ikkje går i barnehage i det heile. Ein meiner det er viktig at kommunen og den enkelte skulen tek ansvar for å involvere alle barn som skal starte på ein av kommunen sine skular.

Barnehagar og skular kan overføre tausheitsbelagt informasjon dersom dei har samtykke frå den det gjeld. Det står i forvaltningslova § 13 a nr 1. «*For barn under 15 år er det foreldrene som gir samtykke. Når barnet er fylt 15 år, er det normalt tilstrekkelig med barnets samtykke for å overføre taushetsbelagte opplysninger*». Krav om samtykke er regulert i personopplysningslova §2. nr 7. Her går det fram at samtykket må vere frivillig, uttrykkelig informert og skriftlig.

7.2.2 Oppsummert:

- Kommunen bør ha ein plan for overgang, som synleggjør premissene for overgang mellom barnehage og skule.
- Kommunen bør legge til rette for eit koordinert samarbeid i høve overgangen mellom barnehage og skule (samarbeid mellom rektor og barnehagestyrar).
- Alle barn bør få eit tilfredstillande møte ved skulen.
- Ved overføring av informasjon mellom barnehage og skule skal foreldre signere samtykkeerklæring.

7.3 Overgangsplan mellom barnehage og skule

7.3.1 Fakta

I samband med intervju av rektorar og barnehagestyrarar etterspurte ein plan for overgang mellom barnehage og skule. Ein fekk då tilbakemelding med alle einingane at ein hadde dette. Kommunen har ein felles plan for overgang mellom barnehage og skule. Planane inneheld tema/tiltak, innhald, tidspunkt og ansvar.

Solsikka barnehage ligg lokalisert rett ved Fiska skule, Syvden barnehage rett ved Myklebust skule og Åheim barnehage relativt nært Åheim skule. Samtale med einingane på Fiskå og i Syvden viste at dei har nyleg revidert og tilpassa overgangsplanen lokale forhold mellom skule og barnehage.

Trass mindre lokale forskjellar har ein nedanfor utarbeida ei oversikt over tiltaka/aktivitetane som går igjen i kommunen sin felles overgangsplan:

TEMA/TILTAK	INNHALD	TIDSPUMK	ANSVAR
Første sammøte m/barnehagen	Samråd styrar- rektor ; søknad om timar til spes.uv.	Nov. året før skulestart	Styrar/rektor
Innskriving	Avhengig av at kontaktlærer er klar	Feb- mars	Rektor
Møte	Foreldre, skule (kontaktlærer) helsestasjon, barnevern og PPT	Feb- mars (før skulestart)	Rektor
Andre sammøte m/barnehagen	Styrar møter kontaktlærer TRAS	Mai	Kontaktlærer/styrar/pedlar
«Førskuledag(ar)»	Saman med kontaktlærer	Mai-juni	Rektor
5-åringane og 1.klasse vitjar kvarandre	Prøver gymsal, leikeapparat invitere barn som ikkje går i barnehagen	Minst ei vitjing på skulen (fleire?)	Styrar og kontaktlærer for 1. klasse

Ein stilte også spørsmål om ein hadde rutinar for å fange opp barn som ikkje går i barnehage for å sikre at desse får same tilbodet som barnehageborna. Alle barnehagane ga tilbakemelding om at dei siste åra hadde alle borna i førskulealder gått i barnehage. Ein hadde derfor ikkje hatt behov for rutinar kring dette, sjølv om det går fram av overgangsplanen. Det blei også trekt fram at små lokale forhold gjer at skule og barnehage har god oversikt over barna i kommunen.

7.3.2 Vurdering:

Kommunen har utarbeida felles plan for overgang mellom barnehage og skule. Einingane har revidert planen i seinare tid og tilpassa den lokale forhold. Alle einingane ga tilbakemelding om at ein nytta overgangsplanane aktivt. Det går fram av kommunen sin overgangsplan at barnehagar som ikkje går i barnehage skal inviterast til fellesaktivitetar.

7.4 Samarbeid mellom barnehage og skule

7.4.1 Fakta

Einingane har beskrive samarbeidet mellom barnehage og skule mht, overgang. Ein fekk i stor grad tilbakemelding om at denne overgangen fungerte veldig godt dei siste åra og at ein hadde tett samarbeid mellom skule og barnehage. Geografisk nærleik og overgangsplan mellom barnehage og skule blei peikt på som viktige faktorar for at dette arbeidet fungerer godt.

Ut i frå tilbakemelding frå einingane skjer samarbeid og dialog mellom barnehage og skule hovudsakelig mellom rektor og styrar. I kommunen sin generelle overgangsplan står det kontaktlærer skal ha sammøte med ped.leiar/styrar i barnehagen i mai. Planen seier at framtidig kontaktlærer skal delta i førskuleaktivitetane, men inntrykket frå samtalane med einingane viste at dette blei gjort i liten grad.

Av utfordringar blei det trekt fram at det tidvis kunne vere ei utfordring å få skulane til å forstå viktigheita av informasjonen som barnehagane sitt på, og at enkelte barnehagar tidvis kunne føle at møter og liknande ikkje blei prioritert i høve førskulegruppa. Det blei derimot presisert at ved utarbeiding og implementering av overgangsplanen betra dette seg.

Ein fekk også tilbakemelding frå barnehagane at ein ønska meir informasjon frå skulen i etterkant av overgangen (i slutten av 1.trinn) for å få informasjon om opplegget i barnehagen har vore godt eller om det er avdekkta utfordringar med elevane som ikkje blei fanga opp i barnehagen. Slik informasjon meiner ein vil kunne bidra til å betre kvaliteten i barnehagetenesta og gi dei mogelighet til å kunne justere/gjere endringar i opplæringsopplegget sitt.

7.4.2 Vurdering

Skular og barnehagar i kommunen beskrev samarbeidet mellom einingane mht. overgang barnehage og skule som godt. Alle einingane var innforstått med overgangsplanane i kommunen og brukte desse aktivt.

Samarbeid og overføring av informasjon er eit særst viktig arbeid som står sentralt mht. å gi førskuleborna ein god introduksjon til skulekvardagen og får å sette i verk tiltak i høve tidleg innsats. Arbeidet kan også gi skulen stor nytteverdi, spesielt for framtidig kontaktlærer, då det gir ein moglegheit til å kunne bli kjend framtidig klasse og kunne gjere vurderingar tidleg i høve tilpassing av klassemiljø og undervisning. Skulen bør derfor prøve å avklare kontaktlærer så tidleg som råd og involvere vedkomande i overgangsaktivitetane til førskuleborna i større grad enn tidlegare.

Kommunen bør også vurdere om tilbakemelding frå skulen til barnehagen ved avslutta førsteklassesetrinn bør inngå som ein del av overgangsplanen i kommunen. Ei slik tilbakemelding kan vere med å heve kvaliteten i barnehagane og gi dei verdifull informasjon som dei kan ta med seg vidare i arbeidet sitt. Ved ei slik informasjonsoverføring er det viktig å skaffe samtykke frå foreldre om tilbakemeldinga krev det.

7.5 Samarbeid mellom barnehage/skule og foreldre/føresette

7.5.1 Fakta:

Både barnehagar og skular gjennomfører foreldremøter (samla) og foreldresamtaler og det er hovudsakeleg her ein opprettar dialog/samarbeid med foreldra. Ved bekymring eller tilmelding til PPT vert det gjennomført fleire møter etter behov og foreldre og skule blir involverte i kartleggingsarbeidet til PPT.

I barnehagane har ein minimum to faste foreldresamtaler pr år og gjerne meir om ein føler ein treng det. I tillegg har ein eit felles foreldremøte på hausten der ein presenterer opplegget for overgangen mellom barn og skule. Ein fekk tilbakemelding om at Leiar i PPT har teke del på desse møta med tema som går på samspel mellom barn og foreldre.

Alle barnehagane uttrykte at dei hadde rutinar knytt til å innhente samtykke frå foreldra. Dette inngår også som ein del av overgangsplanen mht. overgangssamtaler mellom ped.leiar og kontaktlærer.

I skule har ein også foreldremøter og utviklingssamtaler med foreldra i løpet av året. Det blei opplyst om at det var låg terskel for å ta opp bekymringar med foreldre når ein er bekymra for utviklinga til eit barn. Foreldre får også delta i kartleggingsprosessen til PPT i høve sakkyndig vurdering og får kome med innspel.

I samband med leksehjelp såg ein ingen rutinar knytt til informasjonsoverføring mellom den som gjennomfører leksehjelpa og foreldre/føresette.

7.5.2 Vurdering:

Alle barnehagane gav uttrykk for at ein hadde rutinar knytt til å innhente samtykke frå foreldre ved overgangssamtale. Dette inngår også i dei skriftlege rutineane i kommunen.

Både skule og barnehagar har dialog og kontakt med foreldra gjennom foreldremøter og utviklingssamtaler. Foreldre blir involvert i kartleggingsarbeidet til PPT knytt til oppmelding og utarbeiding av sakkyndig vurdering.

7.6 Konklusjon

Kommunen har utarbeida ein skrifteleg felles overgangsplan mellom barnehage og skule, og skulane og barnehagane beskreiv samarbeidet siste åra som godt.

Tilbakemelding frå einingane viste at det meste av dialog/samarbeid i høve overgangen vert gjort mellom styrar og rektor. Kommunen bør vurdere om ein i større grad enn tidlegare bør prøve å involvere framtidig kontaktlærer meir i overgangsaktivitetane mellom barnehage og skule.

Kommunen har skriftlege rutinar for å innhente samtykke. Kommunen har også utarbeidd samtykkeskjema. Alle einingane gav tilbakemelding på at det vert innhenta samtykke ved overføring av informasjon mellom barnehage og skule.

8 Problemstilling 3

I kva grad tilfredsstiller PPT sakshandsamingstida som går fram av lov og forskrift?

8.1 Revisjonskriterium:

I forvaltningslova §11 går det fram at « *Forvaltningsorganet skal forberede og avgjøre saken uten ugrunnet opphold. I saker som gjeld enkeltvedtak skal det gis foreløpig svar etter annet ledd dersom en henvendelse ikke kan besvares i løpet av en måned etter at den er mottatt*».

Lov og forskrift for PPT angir ikkje kor lang tid sakshandsamingsprosessen kan ta. ST.melding nr 18. (2010-2011) *Læring og fellesskap* anbefaler at kommunen bruker intill tre månadar på å utarbeide sakkyndig vurdering og fatte enkeltvedtak om spesialpedagogiske tiltak.

Sidan formell sakshandsamingsfrist ikkje er gitt, blir det ikkje registrert sakshandsamingstida ved landet sine PP-tenester i statistikk, Det går ikkje fram informasjon verken i GSI (grunnskolen informasjonssystem) eller KOSTRA.

Oppsummering:

- PPT si sakkyndige tilråding og kommunen sitt enkeltvedtak skal vere utarbeida innan tre månadar etter tilmelding av barnet til PPT

8.2 Fakta

I samband med prosjektet ønskte ein også informasjon om sakshandsamingstid og kapasitet. Det blei stilt følgjande spørsmål til administrasjonen:

- Kor mange tilvisingar/ tilvisingar hadde PPT dei fire siste skuleåra (12/13, 13/14, 14/15, 15/16)?
- Kor mange tilvisingar var i grunnskulen og kor mange var i barnehage/førskule?
- Kor mange sakkyndige utredningar har PPT gjennomført dei fire siste skuleåra (12/13, 13/14, 14/15, 15/16)?
- Kor lang er den gjennomsnittlege sakshandsamingstida frå tilmelding av førskule-/skuleelev til endeleg vedtak ligg føre?
- Kor raskt kjem ein i gong med kartleggingsarbeidet? Har kommunen hatt utfordringar siste åra med venteliste?

8.2.1 Saker og tilvisingar

Ein fekk tilbakemelding med leiar for PPT i Sande og Vanylven at ein ikkje har mogelighet til å hente ut oversikt/statistikk frå datasystemet som ein nyttar på nokon god og effektiv måte. Spesielt vanskeleg var det å skilje saker i dei to kommunane. Ein fekk derfor ei beskriving av situasjonen som går fram nedanfor. Tala er samla for både Sande og Vanylven.

I Sande og Vanylven hadde in våren 2017 140 saker der 26 av desse var knytt il barnehage (18%). PPT opplyste om at ein ser ei vriding mot at ein arbeidar meir inn mot barnehage.

Dette kan ha samanheng med at den nye stortingsmeldinga og at barnehagelovar no har fått inn i lova emnet spesialundervisning.

I høve utviklinga av aktive saker har ein hatt eit stabilt antal saker siste åra på ca 160 i året. Siste året har ein sett ein liten nedgang til 140 saker. Ei sak kan vere aktiv over fleire år. Siste skuleåra har eininga hatt ca 25-32 nye isolerte individsaker i skulen (1-5 klasse). Om ein samanliknar dei to kommunane har ein siste åra sett fleire tilmeldingar og fleire med vedtak om spesialundervisning i Vanylven kommune enn i Sande.

8.2.2 Sakshandsamingstid og venteliste

I samtale med PPT leiar har ein fått tilbakemelding om at ein stort sett kjem raskt i gong etter tilmelding og ein gjennomfører oppstartsmøte 1-2 veker etter tilmeldinga. Dette blir bekrefta av barnehagen og skulane i kommunen, der ein har fått tilbakemelding om at PPT er veldig raskt på bana med oppstartsmøter, tiltak og dialog. Einingane i Vanylven er også i stor grad nøgde med sakshandsamingstida og det vert påpeika av fleire at ein er raskt i gong med å prøve ut tiltak under kartleggingsprosessen slik at borna/elevane allereie her får oppfølging. PPT hadde ikkje venteliste og nye saker vert teke opp fortløpande. Ein fekk tilbakemelding frå PPT om at ein i stort grad held fristande, men det blei påpeika at ferieavvikling kan påverke sakshandsamingstida.

8.3 Vurdering

Barnehagane og skulane i kommunen var i stor grad nøgd med sakshandsamingstida til PPT og tilbakemeldingar viste at PPT kjem raskt i gong med tiltak og kartlegging. Ut i frå tilbakemeldingane til PPT er det ikkje mogeleg å hente ut statistikk frå datasystemet på ein god og effektiv måte. Derfor er det ikkje mogeleg å kontrollere om ein er innanfor 3 månadar i høve sakshandsamingstida og ein kan derfor ikkje konkludere på dette emnet.

Det skal påpeikast at sakshandsamingstid i seg sjølv kan være ein dårleg indikator på kvaliteten på det tilbodet og arbeidet som blir gitt/gjort. Dette kan grunngjevast blant anna i at eit økt fokus på systemretta arbeid og tidlig innsats kan vere med på å gjere sakshandsamingstida lengre, ved at ein går inn med utprøving av ulike tiltak allereie i det som ein kallar bekymringsfasen. Dette kan føre til at ein opplever at saken er «under handsaming», sjølv om den formelt sett ikkje er tilvist til PPT. Særlig for foreldre kan dette være med på å gi ei oppfatning av lang saksgang, samtidig som det også kan gi ein oppfatning av at ein er raskt i gong med tiltak.

8.4 Konklusjon

Barnehagane og skulane i kommunen var i stor grad nøgd med sakshandsamingstida til PPT og tilbakemeldingar viste at PPT kjem raskt i gong med tiltak og kartlegging. En kan derimot ikkje konkludere på om PPT held fristen i høve sakshandsamingstid på tre månadar.

9 Anbefalingar:

- Kommunen bør vurdere om det er hensiktsmessig å innføre PALS-arbeidet ved alle skulane i kommunen.
- Kommunen bør vurdere om det skal opprettast faste møtepunkt mellom barnehageeiningane og PPT ute i barnehagane. Dette må vurderast i forhold til PPT sin kapasitet.
- Kommunen bør sette i verk tiltak for å få implementere prosedyre for å ivareta det einskilde barn under skulealder i større grad ute på einingane (barnehagane).
- Kommunen bør i større grad enn tidlegare involvere komande kontaktlærar i overgangsarbeid/overgangsaktivitetar mellom barnehage og skule.
- Kommunen bør vurdere om tilbakemelding frå skulen til barnehagen ved avslutta førsteklasse-trinn bør inngå som ein del av overgangsplanen i kommunen.

10 Rådmannen sin kommentar:

Hei,

Rapporten har vert lagt fram for kommunalsjefen for kultur- og oppvekst, og vi har ingen merknader til rapporten.

Med helsing

Andreas Chr. Nørve rådmann
Vanylven kommune

Tlf 700 30000 | Dir 70030002